

Λεξιλογικές Ασκήσεις - Ενότητα 1η

1) Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις του κειμένου που βρίσκονται στην Α' στήλη με τις ομόρριζες τους στη ν.ε. που βρίσκονται στη Β' στήλη.

A'	B'
1) ἐκόντος ____	α) οικισμός
2) ἄκοντος ____	β) επικίνδυνος
3) φρενοβλαβής ____	γ) πρωτεύων
4) σφερέροις ____	δ) βούληση
5) πρώτοις ____	ε) εκούσιος
6) χρόνοις ____	στ) βλαβερός
7) πόλει ____	ζ) πολιτεία
8) κινδυνεύειν ____	η) ακούσιος
9) ἐβούλοντο ____	θ) σφετεριστής
10) συνοικῇ ____	ι) χρονοβόρος

2) Να δώσετε την έννοια των λέξεων ακούσιος, εκούσιος, σφετερισμός, πρωτεύων και να γράψετε μια πρόταση για την καθεμία, στην οποία θα αναδεικνύεται η σημασία της.

ακούσιος → _____

εκούσιος → _____

σφετερισμός → _____

πρωτεύων → _____

3) Να βρείτε λέξεις των α.ε. του κειμένου της Ενότητας 1 που συγγενεύουν ετυμολογικά με τις παρακάτω λέξεις:

συνοικισμός → _____

παραλλάζω → _____

απόδοση → _____

πίστη → _____

ολέθριος → _____

σκεύασμα → _____

παρουσία → _____

μείγμα → _____

γνώση → _____

υιοθεσία → _____

Λεξιλογικές Ασκήσεις - Ενότητα 2η

1) Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις του κειμένου που βρίσκονται στην Α' στήλη με τις ομόρριζες τους στη ν.ε. που βρίσκονται στη Β' στήλη.

Α'	Β'
1) εὐδαιμονεστάτους __	α) υπόλειμμα
2) ἡγεῖσθαι __	β) ζήλια
3) ἐπιτρέψαντες __	γ) εκλογή
4) ἀναμείναντες __	δ) θνησιμότητα
5) κάλλιστον __	ε) γηρατεία
6) ἐκλεξάμενοι	στ) ευδαιμονία
7) ἀγήρατοι __	ζ) καλλιτέχνης
8) ζηλωταί __	η) επιτροπή
9) θνητοί __	θ) ηγέτης
10) κατέλιπον __	ι) προσμονή

2) Να δώσετε την έννοια των λέξεων *ευδαιμονία*, *προσμονή*, *θνησιμότητα* και να γράψετε μια πρόταση για την καθεμία, στην οποία θα αναδεικνύεται η σημασία της.

ευδαιμονία → _____

προσμονή → _____

θνησιμότητα → _____

3) Να βρείτε λέξεις των α.ε. του κειμένου της Ενότητας 2 που συγγενεύουν ετυμολογικά με τις παρακάτω λέξεις:

θανατηφόρος → _____ επικίνδυνος → _____

απάνθρωπος → _____ βιολογία → _____

πένθος → _____ υπερφυσικός → _____

ζηλόφθονος → _____ προσθήκη → _____

ευτυχία → _____ δημογήφισμα → _____

Λεξιλογικές Ασκήσεις - Ενότητα 4η

1/α) Να εντοπίσετε την ομόρριξη (απλή ή σύνθετη) των παρακάτω αρχαιοελληνικών λέξεων που ανταποκρίνεται στη σημασία των ν.ε. που περιγράφεται στις αγκύλες.

ἐξαρκέσειεν [ο αρκούμενος σε όσα έχει, ο οικονομικά ανεξάρτητος]: _____

πόλιν [πρόσωπο που ασχολείται με την πολιτική]: _____

εὐποροῶμεν [η οικονομική άνεση, η ευμάρεια]: _____

ἀπεστέρηκεν [η έλλειψη των αναγκαίων]: _____

κινδύνους [αυτός που κρύβει κάποιον κίνδυνο]: _____

διαβέβληκεν [η φυσική, λεκτική ή ηθική επίθεση]: _____

β) Να τοποθετήσετε τις λέξεις που εντοπίσατε στις παρακάτω περιόδους. [Προσοχή! Δύο λέξεις περισσεύουν]

⇒ Για να λειτουργεί σωστά το δημοκρατικό πολίτευμα, πρέπει οι _____ να ενεργούν με ανιδιοτέλεια και σεβασμό απέναντι στους πολίτες.

⇒ Το δικαστήριο τιμώρησε τον κατηγορούμενο με πενταετή _____ των πολιτικών του δικαιωμάτων.

⇒ Δεν μπορούσε να ανεχθεί άλλο τις _____ του και κατέθεσε μήνυση εναντίον του για συκοφαντική δυσφήμιση.

⇒ Η οικογένεια των αρχαίων χρόνων προσπαθούσε να ζήσει με όσα παρήγαγε, ήταν δηλαδή _____.

2) Να εντοπίσετε στο κρυπτόλεξο τις ομόρριξες των παρακάτω α.ε. λέξεων του κειμένου της Ενότητας 4.

N	A	Y	M	A	X	I	A	Φ
Γ	I	Y	Θ	A	N	Π	Δ	Φ
Y	T	H	E	P	B	O	Π	P
H	P	E	Σ	A	P	I	I	T
Y	Π	O	Λ	H	Ψ	H	Σ	Δ
A	A	O	Θ	Φ	Σ	Σ	T	Y
E	Π	I	Δ	O	Σ	H	H	T
Ψ	Ω	Γ	P	Y	T	A	I	E
Π	A	P	A	Λ	Λ	A	Γ	H

ἐπιδώσομεν → _____ ποιησώμεθα → _____
 λαμβάνουσιν → _____ συμμάχους → _____
 πεπεισμένους → _____ ἀπαλλαγέντες → _____

3) Να ετυμολογήσετε τις σύνθετες λέξεις που βρήκατε στο παραπάνω κρυπτόλεξο.

_____ → _____ + _____
 _____ → _____ + _____
 _____ → _____ + _____
 _____ → _____ + _____

4) Να βρείτε τρεις λέξεις των νέων ελληνικών που συγγενεύουν ετυμολογικά με την λέξη *γίγνομαι* και να σχηματίσετε προτάσεις στις οποίες θα αναδεικνύεται η σημασία τους.

→ _____

 → _____

 → _____

Λεξιλογικές Ασκήσεις - Ενότητα 6η

1) Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις του κειμένου που βρίσκονται στην Α' στήλη με τις ομόρριζες τους στη ν.ε. που βρίσκονται στη Β' στήλη.

A'	B'
1) ἀναγκαῖον _____	α) τοπικιστής
2) ἐθίζονται _____	β) βιοπορισμός
3) νηπίων _____	γ) καταναγκαστικός
4) πάτρια _____	δ) νηπιαγωγείο
5) δύνανται _____	ε) δυναμικός
6) θεωροῦντες _____	στ) εθισμός
7) παρέπομαι _____	ζ) πατροπαράδοτος
8) αἰσχρόν _____	η) θεώρημα
9) βίων _____	θ) επόμενο
10) τόποις _____	ι) αισχροκέρδεια

2/α) Να εντοπίσετε την ομόρριξη (απλή ή σύνθετη) των παρακάτω αρχαιοελληνικών λέξεων που ανταποκρίνεται στη σημασία των ν.ε. που περιγράφεται στις αγκύλες.

τρυφή [μελετώ κάτι συστηματικά και σε βάθος]: _____

αύτουργίαν [ο συμμετοχος στην τέλεση ενός εγκλήματος]: _____

μανθάνειν [αυτός που δεν είναι εξοικειωμένος με κάτι]: _____

ὄφελος [αυτός που έχει χρέη]: _____

επίπονον [η υπερβολική κούραση]: _____

τόποις [απομακρύνω κάποιον από μια θέση]: _____

υἰάρχουσαν [αυτός που υπάρχει από μόνος του]: _____

β) Να τοποθετήσετε τις λέξεις που εντοπίσατε στις παρακάτω περιόδους. [Προσοχή! Τρεις λέξεις περισσεύουν]

⇒ Είναι _____ στην εργασία και με την παραμικρή δυσκολία παραπονιέται.

⇒ Η καθημερινή _____ των μυών μπορεί να προκαλέσει σημαντικά προβλήματα στο μυοσκελετικό σύστημα του ανθρώπου.

⇒ Με τη νέα νομοθεσία οι _____ του δημοσίου θα ελαφρύνουν πολύ το χρέος τους.

⇒ Καταδικάστηκε σε πέντε χρόνια φυλάκιση διότι θεωρήθηκε ο ηθικός _____ του εγκλήματος.

γ) Να σχηματίσετε προτάσεις με τις λέξεις που δεν χρησιμοποιήσατε στο προηγούμενο ερώτημα. Φροντίστε στις προτάσεις αυτές να αναδεικνύεται το νόημά τους.

→ _____

→ _____

→ _____

Λεξιλογικές Ασκήσεις - Ενότητα 8η

1) Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις του κειμένου που βρίσκονται στην Α' στήλη με τις ομόρριζες τους στη ν.ε. που βρίσκονται στη Β' στήλη.

A'	B'
1) μυθωδέστερον ____	α) σωτηρία
2) ἀκούσαι ____	β) ευφημισμός
3) ἀρμόσει ____	γ) εχέμυθος
4) πυρός ____	δ) ανήκουστος
5) ῥεῖν ____	ε) εισροή
6) φασιν ____	στ) πυροβολώ
7) ὀρμῆσαι ____	ζ) εισχώρηση
8) σωτηρίαν ____	η) αρμόδιος
9) ἀποχωρεῖν ____	θ) εξόρμηση
10) σωθῆναι ____	ι) σωτήρας

2) Να δώσετε την έννοια των λέξεων *ευφημισμός*, *ανήκουστος*, *εχέμυθος*, *εισχώρηση* και να γράψετε μια πρόταση για την καθεμία, στην οποία θα αναδεικνύεται η σημασία της.

ευφημισμός → _____

ανήκουστος → _____

εχέμυθος → _____

εισχώρηση → _____

3) Να βρείτε λέξεις των α.ε. του κειμένου της Ενότητας 8 που συγγενεύουν ετυμολογικά με τις παρακάτω λέξεις:

κατάληψη → _____

εγκύκλιος → _____

μεταποίηση → _____

σεβασμός → _____

δύναμη → _____

επιζητώ → _____

κατοικία → _____

πολίτης → _____

αγαθοεργία → _____

εκτοπίζω → _____

Λεξιλογικές Ασκήσεις - Ενότητα 9η

1) Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις του κειμένου που βρίσκονται στην Α' στήλη με τις ομόρριζες τους στη ν.ε. που βρίσκονται στη Β' στήλη.

Α'	Β'
1) αποδιδράσκειν ____	α) αυτονομία
2) ονομάσαι ____	β) ονομαστός
3) ἐλθόντες ____	γ) κατανόηση
4) νόμοι ____	δ) μετέρχομαι
5) διανοῆ ____	ε) σύμπαν
6) ἀπολέσαι ____	στ) διεφθαρμένος
7) σύμπασαν ____	ζ) εκτροπή
8) ἀνατετράφθαι ____	η) απόδραση
9) διαφθείρωνται ____	θ) απώλεια
10) ἀπολλυμένου ____	ι) εξολοθρεύω

2/α) Να εντοπίσετε την ομόρριξη (απλή ή σύνθετη) των παρακάτω αρχαιοελληνικών λέξεων που ανταποκρίνεται στη σημασία των ν.ε. που περιγράφεται στις αγκύλες.

ἡδίκη [ο αντίθετος του δίκαιου]: ο _____

ιδιωτῶν [η μεταβίβαση κρατικής επιχείρησης σε ιδιώτη]: η _____

ἄκυροι [παύω να θεωρώ κάτι έγκυρο]: _____ (ρήμα)

προστάττει [η εντολή]: η _____

ρήτωρ [αυτός που δεν μπορεί να ειπωθεί με λόγια]: _____

ἔκρινεν [αυτός που αποφασίζει για κάτι]: ο _____

ἐπιστάντες [ο υπάλληλος που φυλάει και επιβλέπει ιδιωτικό χώρο]: ο _____

β) Να τοποθετήσετε τις λέξεις που εντοπίσατε στις παρακάτω περιόδους. [Προσοχή! Τρεις λέξεις περισσεύουν]

⇒ Το ελληνικό δημόσιο προχώρησε στην _____ του Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος, παραχωρώντας τις μετοχές του σε ξένη εταιρεία τηλεπικοινωνιών.

⇒ Η νοθεία των εκλογών που αποδείχθηκε, είχε ως αποτέλεσμα το δικαστήριο να _____ τη διαδικασία και να προγραμματίσει τη διεξαγωγή νέων αρχαιρεσιών.

⇒ Οι Ελλανοδίκες ήταν οι ανώτατοι _____ και δικαστές των Αρχαίων Ολυμπιακών Αγώνων.

⇒ _____ αριθμός στα μαθηματικά ονομάζεται κάθε αριθμός ο οποίος δεν είναι δυνατό να εκφραστεί ως κλάσμα.

γ) Να σχηματίσετε προτάσεις με τις λέξεις που δεν χρησιμοποιήσατε στο προηγούμενο ερώτημα. Φροντίστε στις προτάσεις αυτές να αναδεικνύεται το νόημά τους.

→ _____

→ _____

→ _____

Λεξιλογικές Ασκήσεις - Ενότητα 10η

1) Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις του κειμένου που βρίσκονται στην Α' στήλη με τις ομόρριζες τους στη ν.ε. που βρίσκονται στη Β' στήλη.

Α'	Β'
1) φεύγουσιν ____	α) αγανάκτηση
2) δέονται ____	β) πάθημα
3) διαμαρτόντες ____	γ) υπεκφυγή
4) λοιδοροῦσι ____	δ) επαναπατρισμός
5) πατρίδας ____	ε) επαχθής
6) ἡτύχησα ____	στ) δέηση
7) ἄχθομαι ____	ζ) αναμάρτητος
8) δημοσίω ____	η) δημοσιονομικός
9) ἔπαθεν ____	θ) λοιδορία
10) ἀγανακτεῖν ____	ι) ατυχία

2/α) Να εντοπίσετε την ομόρριξη (απλή ή σύνθετη) των παρακάτω αρχαιοελληνικών λέξεων που ανταποκρίνεται στη σημασία των ν.ε. που περιγράφεται στις αγκύλες.

κατηγορῶν [ο επικριτής]: ο _____

γενέσθαι [αυτό που έχει συμβεί]: το _____

πόλει [το σύνολο των πνευματικών και καλλιτεχνικών επιδόσεων και επιτευγμάτων του ανθρώπου]: ο _____

ἐλευθερώσας [δίνω ελευθερία σε κάποιον]: _____ (ρήμα)

ἔγωγε [αυτός δείχνει υπερβολική αγάπη στον εαυτό του]: ο _____

παθεῖν [η νόσος]: η _____

γέρων [αυτός που δεν γερνά]: ο _____

β) Να τοποθετήσετε τις λέξεις που εντοπίσατε στις παρακάτω περιόδους. [Προσοχή! Τρεις λέξεις περισσεύουν]

⇒ Είναι _____ ότι οι δικαστές αποφάσισαν να _____ τον κατηγορούμενο, διότι τα στοιχεία της αθωότητας του ήταν ακράδαντα.

⇒ Η όραση του είναι περιορισμένη καθότι ταλαιπωρείται από μια σπάνια _____ των ματιών.

⇒ Παρά τα χρόνια που έχουν περάσει, εκείνος δείχνει _____ και κοτσονάτος.

γ) Να σχηματίσετε προτάσεις με τις λέξεις που δεν χρησιμοποιήσατε στο προηγούμενο ερώτημα. Φροντίστε στις προτάσεις αυτές να αναδεικνύεται το νόημά τους.

→ _____

→ _____

→ _____

Λεξιλογικές Ασκήσεις - Ενότητα 11η

1) Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις του κειμένου που βρίσκονται στην Α' στήλη με τις ομόρριζες τους στη ν.ε. που βρίσκονται στη Β' στήλη.

A'	B'
1) παρόντες _____	α) διάγνωση
2) έπολεμεϊτε _____	β) ισχυρογνώμων
3) σύμμαχος _____	γ) παρουσία
4) ισχυρόν _____	δ) προϊστάμενος
5) κατεδίδωκον _____	ε) πολεμοχαρής
6) όρῳ _____	στ) αντικείμενο
7) διάκειμαι _____	ζ) όραμα
8) είπόντος _____	η) αμφιλεγόμενος
9) γινώσκω _____	θ) υπέρμαχος
10) έπισταμένων _____	ι) διωγμός

2) Να δώσετε την έννοια των λέξεων *διάγνωση*, *ισχυρογνώμων*, *αμφιλεγόμενος*, *υπέρμαχος* και να γράψετε μια πρόταση για την καθεμία, στην οποία θα αναδεικνύεται η σημασία της.

διάγνωση → _____

ισχυρογνώμων → _____

αμφιλεγόμενος → _____

υπέρμαχος → _____

3) Να βρείτε λέξεις των α.ε. του κειμένου της Ενότητας 11 που συγγενεύουν ετυμολογικά με τις παρακάτω λέξεις:

εγωκεντρικός → _____

φιλόλογος → _____

παροχή → _____

ποίημα → _____

συλλογή → _____

κομμάτι → _____

πατρογονικός → _____

οσιομάρτυρας → _____

διδασχί → _____

απόδοση → _____